

גליון תשפ"ג (שנה י"ז)

פרשת ויגש תש"פ

איך היה מותר ליעקב לברך את פרעה שהנילוס תעלה מאליה הרי מסייע לעוברי עבירה?

בפרשת מ"ז י' ויברך יעקב את פרעה.

וברש"י כדרך כל הנפטרים מלפני שרים, מברכים אותם ונוטלים רשות, ומה ברכה ברכו, שיעלה נילוס לרגליו, לפי שאין ארץ מצרים שותה מי גשמים אלא נילוס עולה ומשקה, ומברכתו של יעקב ואילך היה פרעה עומד על נילוס והוא עולה לקראתו ומשקה את הארץ.

ובבכור שור עירובין נ"ג עמוד א' הקשה לכאורה תמוה מאי קשיא ליה מה ברכה ברכו, הברכה אחת היא בעולם, הרי אפשר לברך בחיים ואריכות ימים וכדומה, גם הלשון ומברכתו כו' הוא למותר.

ותירץ: ע"פ מה שכתב במדרש שפרעה עשה עצמו אלוה והיינו דקשיא ליה לרש"י מה ברכה בירכו כיון שעשה עצמו אלוה וכי יבא אחד לומר לו תזכה לחיים ושאר דברים הלא יתקצף ויאמר הברכות מסורות בידי ואתה מברכני באותן הדברים לזה מתרץ רש"י שיעלה כו' דהנה אמרו חז"ל במדרשות שהוכחתו של פרעה היתה שהרי הנילוס יוצא לקראתו כמ"ש אשר אמר לי יאורי ואני עשיתי וא"כ אי אפשר היה לעשות עצמו אלוה כי אם מאותו זמן ואילך, ודבר זה לא היה כי אם ע"פ ברכתו של יעקב, לזה דייק רש"י ומברכתו של יעקב ואילך היה פרעה כו' ובשעת ברכה עדיין לא עשה עצמו אלוה ואפשר היה לברכו.

ובדברי שאול לבעל השואל ומשיב מהדורא תנינא בפרשת הקשה: למה יסייע יעקב ידי עוברי עבירה שיעשה עצמו נעבד.

ותירץ: באמת קודם שברך אותו יעקב לא היה חושב עצמו פרעה אלוה שלא היה הנילוס עולה לקראתו, לזה אמר במה ברכו שיעלה נילוס לקראתו, ומברכתו ואילך היה נילוס עולה לקראתו ולכך שפיר ברכו כי לא ידע שיעשה עצמו אלוה.

ובגור אריה בפרשת תירץ: יראה שלא היה נעשה נס מפורסם לעובד עבודה זרה, והשתא יהיה בודאי עושין אותו לאלוה, ויראה דהכי פירושו בשביל שהיה פרעה עולה ליאור היה הנילוס מתברך בשעתו ובזמנו, רק שהיה צריך לפרעה לילך על היאור ואז היה היאור מתברך בזמנו, כדרך שהיה ראוי ליאור להיות עולה, והיה ברכתו של יעקב שתמיד יעלה היאור כאשר היה פרעה הולך על היאור מיד יום יום, שכן דרך המלכים לילך על היאור, ולא היה כאן נס נראה, שאין זה רק דרך ברכה מאת ה', דבלאו הכי דרכו של יאור לעלות.

האם יש איסור לברך גוי משום איסור לא תחנם?

בפרשת מ"ז י' ויברך יעקב את פרעה.

ברש"י כתב היא שאילת שלום כדרך כל הנראים לפני המלכים לפרקים, שלודי"ר בלע"ז לשאול לשלום.

וברמב"ן הקשה על זה: ואינו נראה כן, שאין מדרך מוסר המלוכה שישאל אדם בשלום המלך, וכמו שאמרו בגמ' שבת פ"ט א' כלום יש עבד שנותן שלום לרבו.

וכותב הרמב"ן שהיה ברכה ממש, שדרך הזקנים והחסידים הבאים לפני המלכים לברך אותם בעושר ונכסים וכבוד והתנשא מלכותם, וכענין שאמר הכתוב מ"א א' ל"א יחי אדוני המלך דוד לעולם. ובצאתו מלפניו חזר וברך אותו ליטול רשות מלפניו, ואמרו רבותינו תנחומא נשא כ"ו שיעלה נילוס לרגלו.

יש להקשות: איך היה מותר ליעקב לברך את פרעה, הרי איתא בפוסקים מגן אברהם סימן קפ"ט דכשיש גוי בבית בשעת ברכת המזון בבית.

נוהגין לומר כלנו יחד בני ברית, והט"ז כתב שאינו נכון דכיון שאומר כולנו יחד הכל בכלל אלא יאמר אותנו בני ברית כולנו יחד, והטעם לפי שאסור לברך עכו"ם דכתיב לא תחנם, א"כ יעקב שקיים כל התורה עד שלא ניתנה כמו שהעיד על עצמו בפרשת וישלח דתרי"ג מצות שמרתי איך היה מותר לעבור על איסור לא תחנם, כך מקשה בשו"ת שיח יצחק סימן צ"ט.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה שכתב הרמב"ן פרשת תולדות על הפסוק כ"ו ה' עקב אשר שמע אברהם בקולי כו', דאבות לא קיימו התורה אלא בארץ ישראל, לפי הני"ל אתי שפיר שלא בזה שום חשש איסור, דכאן היה במצרים ושמה לא קיים את התורה, לכן היה מותר לברך את פרעה, כך תירץ בשו"ת שיח יצחק סימן צ"ט, ועיין באור החיים הקדוש בפרשת תולדות שחולק על החידוש של הרמב"ן.

ב. כיון שפרעה היה המלך של מצרים והיה יעקב צריך כל מיני טובות מותר להתחנף לטובתו ע"פ מה שכתבו הראשונים גיטין ל"ח ע"מ ב' דהאיסור של לא תחנם זה רק כשעושה את זה לטובת הנכרים אסור, אבל לטובתו של היהודי מותר לתת חן לנכרי ויותר מזה כתבו התוס' עירובין ס"ד ע"מ ב' בנכרי המתלווה עמו בדרך אין איסור לא תחנם כיון שיצטרך טובתו, כל שכן כאן שפרעה היה המלך של מצרים, מעדני אשר.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **יעקב ישראל מייזנער** שליט"א לונדון מחשובי המעירים במדור מכתבים למערכת לעילוי נשמת אמו האשה החשובה מרת **לאה** בת ר' **יעקב** ע"ה נפטרה ד' טבת תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **דניאל עפשטיין** שליט"א פלטבוש לעילוי נשמת אביו הרב **משה יעקב בן ראובן** ז"ל נלב"ע ט' טבת תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו ר' **צבי רייזמן** שליט"א לוס אנג'לס - מח"ס רץ כצבי לעילוי נשמת אביו הרב **יהושע השיל** בן הרב **חיים רייזמן** ז"ל מח"ס שיטות בהלכה ועוד נלב"ע עשרה בטבת תשס"ט ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג **שמואל יעקב לידר** שליט"א ירושלים לעילוי נשמת אמו אשה יראת ה' היא תתהלל אשר עמדה לימין בעלה בכל מפעלות הכבירים התורה ולחסד מרת **זיסל נעמי לידר** ע"ה נפטרה ג' טבת תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה. ולרגל הכנסת ספר תורה לעי"נ להיכל הגדול בקרית צאנז

מדוע יש ענין להסתכל על הנרות של שבת בשעת הקידוש? בפרשתן מ"ה כ"ד וישלח את אחיו וילכו ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך.

איתא בגמ' תענית י"ג ע"ב באחד מהפרושים שכוונת יוסף היה, לומר להם שלא יפסיעו פסיעה גסה, משום דפסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עניו של אדם.

וכן איתא בגמ' שבת ק"ג ע"ב בעא מיניה ר' מרבי ישמעאל בר' יוסי מהו לפסוע פסיעה גסה בשבת א"ל וכי בחול מי הותרה, שאני אומר, פסיעה גסה נוטלת אחד מחמש מאות ממאור עניו של אדם. ומהדר ליה בקידושא דבי שמישי.

הנה הרמ"א סימן רע"א סעיף י" כתב שבשעת קידוש, בתחילה יתן עניו בנרות, ולאחר מכן יתן עניו בכוס.

יש להקשות: מה הטעם של מנהג זה להסתכל על הנרות.

איכא כמה טעמים:

א. משום שפעמיים נר בגימטריא עולה חמש מאות, והוא רפואה לפסיעה גסה, כך כתב במגן אברהם שם, ועיין שם שהביא דעת הטור שנותנין מהכוס על העינים, ושיטת רש"י והר"ן ששתיית הכוס היא הרפואה, וכתב המגן אברהם בטעם נתינת עניו בנרות.

ובאליה רבה סימן רע"א כתב דמשמע שפירשו כן הגמרא ברכות מ"ג ע"ב ב', שבת ק"ג ע"ב ב' להזריה בקידושא דבי שמישי, ור"ל בשעת קידוש יתן עניו בנר.

ב. הטעם, דהנה העץ שאכל אדם הראשון גפן היה ברכות מ' א' ועל ידו נכבה נרו של עולם, וכעין שאמרו חז"ל שבת ל"ב א' רש"י ד"ה הריני באשה דהיא כבתה נרו של עולם וכו', הרי דגרם המיתה שגרמה חוה נחשב ככבוי נרו של עולם, וא"כ על ידי עץ הדעת כבה נרו של עולם, והנה לכך מקדשין על היין לתקן את חטא אדם הראשון שחטא בגפן, ובקידוש זה אנו רוצים לתקן אותו, ובפרט לפי מה שכתבו המקובלים דאם היה אדם הראשון ממתין עד הלילה והיה מקדש על הגפן היה מותר לו העץ וכו', וא"כ בקידוש זה אנו רוצים לתקן חטא אדם הראשון שכבה נרו של עולם, ואנו רוצים לתקן זה להעלות נרו של עולם, לכך ראוי בקידוש ליתן עניו בנרות, כדי להכיר הרמז שמכוין להעלות נרו של עולם שכבה על ידי חטא אדם הראשון בגפן, כך כתב בחכמת שלמה אורח חיים סימן רע"א.

האם בן לאביו משעבד נפשיה יותר מסתם ערב?

בפרשתן מ"ד ל"ב כי עבדך ערב את הנער.

הנה בשו"ת שבות יעקב חלק א' סימן ק"א כתב דמהא דאמרין בגמ' ב"ב קע"ג ע"ב מניין לערב דמשעבד דכתיב אנכי אערבנו מידי תבקשנו ואם איתא דיש איזה סברא לומר דברא לגביה אבא שיעבודא משעבד נפשיה יותר מאי ראייה מייתיה מיהודא שנעשה ערב לאביו לשאר ערבות דעלמא, אלא צריך לומר דדוקא קאמר הגמ' ב"ב קע"ד ע"ב ב' אבא לגביה בריה משעבד נפשיה משא"כ ברא לגביה אבא כערבות דאחר דמי וזה נ"ל ראייה ברורה.

אבל בשו"ת בית אפרים חושן משפט סימן ע"ו תמה עליו: דהא דאמרין אבא לגבי בריה משעבד נפשיה היינו כשהוא ערב והוא עושה בזה טובה לבן וא"כ י"ל דבן לגבי אב כאב לגבי בן דמי רק ביהודה שאני שלא היה ערבותו בשביל טובת האב רק שהיה ערב לאביו עבור בנימין שילך עם אחיו ואין הפרש בין ערבות זה לשאר ערבות דעלמא.

מדוע שלח יוסף לומר לאביו שיש לו הרבה כבוד וכי ליעקב ענין אותו כבוד? בפרשתן מ"ה י"ג והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים, ואת כל אשר ראיתם.

יש להקשות: מה המטרה של יוסף הצדיק שידברו מהכבוד שלו ושיספרו את זה לאביו וכי ליעקב אבינו ענין אותו כבוד, כך מקשה בחזקוני, וכן המלבי"ם, וכן בהכתב והקבלה, וכן בקדושת לוי.

איכא כמה תרוצים:

א. המטרה ששלח לומר כן כדי שלא ידאג לבא כי בידי סיפק ויכולת להטיב לו, כך תירץ בחזקוני.

ב. כוונת יוסף לומר לאביו שחוץ מן הממשלה יש לי כבוד גדול, כי לפעמים ישנאו את המושל עליהם באכזריות וינקמו ממנו לעת מצא, אבל אני י"ל כבוד ביניהם שכלם אוהבים ומכבדים אותי, ואת כל אשר ראיתם, כי זאת יראו האורחים הבאים יותר מאשר ידע המושל עצמו שכלם יחפפו לו בפניו, ובזה ומהרתם והורדתם את אבי הנה, כך תירץ המלבי"ם.

ג. כוונת יוסף בזה לומר ידעתי באמת כי יקשה מאוד לאבי הזקן לצאת מהארץ, אם לא שילצוהו החשק לראות הפלגת גדולת ועוצם כבודי, והיה ע"כ מן הצורך שאודיע לכם בפרטות כל שבחי מעלות שיש לי מהגדולה והכבוד, וכאשר תראו כן תספרו, ולא יאות לי בעצמי, כיון שפי הוא המדבר אליכם, ואין זה יאות לאנשי מדות מעולות להתפאר ולהתהלל בעצמו, וא"כ מה שאבקש שתגידו כבודי לאבי אינו אלא כדי שיבוא אצלי, כך תירץ בספר הכתב והקבלה.

ד. וכי דרך הצדיק להתפאר את עצמו בכבוד. רק כך אמר יוסף, כיון שיש לו ליוסף הצדיק כבוד במצרים היה מובטח שזה יהיה כלי שיתקדש שם שמים, ואם יענו את בני ישראל יתקדש שמו הגדול במפלתו ובטביעתו בים סוף כן יתגדל ויתקדש שמך בנו ה' אלהינו לעיני כל חי, אמן סלה, ואם כן לא יפחד וידאג יעקב בירידתו למצרים, כי יתקדש שמו הגדול. באם יענו את בני ישראל יתקדש שמו הגדול במפלתו ובטביעתו. כן יתגדל ויתקדש שמך בנו ה' אלהינו לעיני כל חי, אמן סלה, כך תירץ בקדושת לוי כללות הניסים.

ה. המונים נתאספו בפרשת דרכים לחלוק כבוד לרבי אברהם יהושע העשיל מאפסטה, בעל האוהב ישראל ז"ע, שנסע למחוז חפצו בכל עיר שעבר יצאו מאות יהודים להקביל את פניו, חלשה דעתו של הצדיק, מדוע חולקים כבוד למי שאינו זכאי לו. ניסה בנו רבי יצחק מאיר מזינקוב ז"ע להרגיעו, אמר, האנשים הללו לא לכבודך באו, אבא, אלא לכבודי, הנה הצדיק מדבריו ונתיישבה דעתו, למחרת שאל אותו, מה ראו האנשים לחלוק לך כבוד אז ענה 'לפי שאני בנו של הרב מאפסטה השיב בנו, נענה הצדיק, אתה מדבר כפי שאמר יוסף והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים' כל הכבוד שחולקים לי במצרים, אינו אלא בזכות שאני בנו של אבא, כך מובא בליקוט אוהב ישראל ע"מ ל'.

עבידנא יומא טבא לרבנן

לרגל התחלת מחזור החדש בלימוד הדף היומי

אפשר לשמוע שיחות בגודל מעלת לימוד התורה

שנאמרה בשבוע אחרון בהיכלי הישיבות

- ❖ בעלזא בית אהרן אשדוד
- ❖ ברסלב בית שמש בראשות הגאון יעקב מאיר שכטר שליט"א
- ❖ גור מאור ישראל בני ברק
- ❖ טשערנביל אשדוד
- ❖ טשכנוב ביתר
- ❖ בקהילת קהל חסידים גני גאולה

בראשות ירדינו הגאון משה יצחק טמפלר שליט"א

במספר 079-5702714

וכן קול הלשון ישיר 073-2951280

עבידנא יומא טבא לרבנן

אפשר כבר לשמוע את מעמדי סיום הש"ס שזכיתם להשתתף בהם ולדרוש לכבודה של תורה

- ❖ מאות בחורים החסידים מרחבי תבל בישיבת מיר בראשות ראש החבורה הגה"צ יוסף הירשלר שליט"א אולמי בית ישראל בירושלים בהשתתפות כ"ק מרן האדמו"ר מושינסקי שליט"א, כ"ק מרן האדמו"ר מוויניץ ירושלים שליט"א, כ"ק מרן האדמו"ר מפניסק קרלין שליט"א ועוד
- ❖ כ"ק מרן האדמו"ר מקוסוב וויניץ שליט"א בביהמ"ד הגדול בבית שמש בהשתתפות כ"ק מרן האדמו"ר מערלוי שליט"א
- ❖ הגאון שניאור זלמן שוורץ שליט"א רב בלוס אנגלס באולמי ברסלב בבית שמש
- ❖ הרה"ג פנחס יהודה ראב שליט"א באולמי ערלוי בבני ברק
- ❖ הרה"ג פנחס גפנר שליט"א אולמי בוואן בית שמש בהשתתפות הגאון רבי מאיר ברנד שליט"א חבר הבד"ץ ד'קהל מחזיקי הדת'
- ❖ הרה"ג משה חיים פריד שליט"א ערד - אולמי סאטמר ירושלים

❖ הרה"ג שמואל יעקב לידר שליט"א היכל הגדול קרית צאנז בשילוב מעמד הכנסת ס"ת

במספר 079-5702714 וכן קול הלשון ישיר 073-2951280

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א
מנהטן

משיב כהלכה שינון ידיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משו"ע ומשנה ברורה

חידות על הפרשה

א] וַיִּקַּם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּשְׂאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת טָפְסָם וְאֶת נְשֵׂיהֶם בְּעֶגְלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח פְּרָעָה לְשֵׂאת אֹתוֹ: ומדוייק שרק מבאר שבע נשאו אותו בעגלות של פרעה, ויל"ע מדוע דווקא מכאן השתמשו עם זה ולא ממקודם מבית יעקב.

ב] לְכֻלָּם נָתַן לַאִישׁ חֲלָפוֹת שְׁמֹלֹת וּבִגְדֵימָן נָתַן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְחֲמֵשׁ חֲלָפוֹת שְׁמֹלֹת: ובגמ' מגילה טו ב שואלת וכי אפשר, דבר שנצטער בו אותו צדיק יכשל בו, וצ"ע מדוע רק על החלפות הגמ' שואלת כן ולא על כך שנתן לו כסף יותר מכולם.

ג] מהיכן מוכח שהמוחל לחבירו צריך לפרט לו החטא ולא סתם למחול לו.
ד] למה כל השנים שיוסף היה משנה למלך במצרים, ואביו נצטער ביותר לא שלח להודיע לאביו שהוא חי במצרים.

ה] מה היה הטעם שיעקב אמר לפרעה שימי שני חייו היו מעט ורעים- האם היה לו בזה כונה נסתרת?

מדור ידיעת ההלכה

ו] שאלה. ביצה שבושלה בשבת. משפחת כהן עשתה את שבת 'שבע הברכות' של בנם בישיבת 'פחד יצחק'. נתן, אחד מהנערים מקרובי המשפחה שנשר מעולם התורה, בישל לעצמו ביצה קשה בשבת וכשראה אחר כך שיש במטבח סיר גדול מלא ביצים קשות הכניס את הביצה שבישל לתוך הסיר. בסיר היו מאה ביצים. האם מותר לנתן לאכול בשבת ביצה מסיר זה? האם לאורחים האחרים מותר לאכול ביצים מסיר זה?

ז] טלטול ברשות הרבים, חידה. מי שטלטל חפץ ברשות הרבים כלומר עקר אותו ממקומו על מנת להניחו במקום אחר, האם עבר איסור ואם כן איזה איסור, מן התורה? מדרבנן? כאשר הניח את החפץ אחרי: א. 3.9 אמות. ב. 4 אמות. ג. 5 אמות. ד. 6 אמות.

ח] שאלה הדלקת נרות. משפחת באום מתארכת בסעודת ליל שבת בבית הורי הגב' באום. היכן תדליק הגב' באום את נרות השבת במקרים הבאים: א. אם הם לנים בבית ההורים ויש להם שם חדר נפרד. ב. אם הם מתכוונים לחזור לביתם לאחר הסעודה? במקרה שמשפ' באום מתארכת בבית מלון ומקום הדלקת נרות האורחים הוא בכניסה לחדר האוכל, האם מותר לגב' באום להדליק שם את נרות השבת בברכה?

ט] שאלה - קידוש מצוות עשה מן התורה. לרב גורן היו ליל שבת אורחים רבים חלקם שמקורב נכנסו תחת כנפי השכינה. אחרי 'ברכת הבנים ואחרי ששרו "שלום עליכם" ו"אשת חיל", לקח הרב גורן את כוס הקידוש והתחיל לומר בקול רם "ויכולו..." לאחר סיום הקידוש אמר לו חיים בנו, שלדעתו יש מקום לחשוש שחלק מהמסובים לא יצאו ידי חובת קידוש מן התורה (לאו דווקא מאלו שמקורב באו...). ממה חשש חיים?

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס בהגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, יהיה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יידבקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות יהיה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כך כי זה יכנס בעדיפות לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ה שבת

שמות הזוכים לחודשים חשון כסלו

הרב דוד אריה שלזינגר ירושלים הרב אליעזר מוניס שליט"א

הרב אריאל אלעזר כהן רחובות

הרב חיים יצחק גרוס שליט"א בית שמש

ערב שאומר לאדם מחול חוב ואני ערב האם חל הערבות או זרוק מנה לים ואני ערב האם חל?

בפרשתן מ"ד ל"ב כי עבדך ערב את הנער.

איתא בגמ' בבא בתרא קע"ג ע"ב ב' א"ר הונא מנין לערב דמשתעבד דכתיב בראשית מ"ג אנכי אערבנו מידי תבקשנו, מתקיף לה רב חסדא הא קבלנות היא, דכתיב בראשית מ"ב תנה אותו על ידי ואני אשיבנו, א"כ מנלן דכל ערב משתעבד אולי דווקא ערב קבלן שקיבל לידי את ההלוואה, אלא אמר רבי יצחק ילפינן ממקום אחר.

הנה באבני מילואים סימן כ"ט ס"ק ו' הביא מחלוקת ראשונים איך מתחייב הערב.

דהרמב"ן סבירא ליה: דכשמצוה לחבירו להלות לאחר, כשמגיע המעות להלוה, ה"ז כאילו הגיעו המעות להערב.

אבל הריטב"א מפרש דבההוא הנאה דקא צייט ליה המלוה להערב, ומוציא מעות הלוות לפלוני, משתעבד הערב ומתחייב לשלם להמלוה.

והנפק"מ לדינא: באופן שאומר לחבירו זרוק מנה לים ואתחייב אני לך, דלטעם הריטב"א כיון דאית ליה הנאה דקא צייט ליה מתחייב, משא"כ לביאור הרמב"ן כיון דלא אית ליה בן דעת לא מיקרי כאלו אית ליה ערב, ולא מתחייב בכה"ג.

והרמ"א חו"מ סי' ש"פ הביא שני דיעות בזה ולא הכריע, אמנם בנתיבות המשפט סימן ק"כ סק"א ציין לדברי הבית שמואל אה"ע סימן ל' סק"ח שכתב דהעיקר כדעת האומרים דלא מתחייב הערב באומר זרוק מנה לים.

אולם בחידושי הרי"ם חו"מ סימן קכ"א כתב דרוב הראשונים ס"ל דזרוק מנה לים חייב מטעם ערב.

ובשו"ת רעק"א ח"ח אה"ע סי' ז' כתב עוד נפק"מ בין ב' דיעות אלו, אם אמר לחבירו תמחול חוב שחבירך חייב לך ואתחייב אני לך, דאם ערב מתחייב מטעם שנהנה שנעשה ציוויו, וכמו דס"ל להריטב"א, ה"נ מתחייב הערב, אבל אם נימא כדעת הרמב"ן שכשהלוה קיבל ה"ז כאילו הערב קיבל, הכא דשום אדם לא קיבל, רק מחל לו את חובו, בכה"ג לא אמרינן שהוא מתחייב.

האם ערב חייב לשלם אע"פ שלא אמר אני אשלם?

הנה בספר שו"ת קול אליהו ח"ב סי' ז' הסתפק האם כדי להתחייב מדין ערב צריך הערב לפרש בדבריו תן מנה לפלוני ואתחייב אני לך או תן לו ואני ערב, אבל אם אמר רק תן מנה לפלוני אין זה מספיק לחייב מדין ערב או דגם בתן לו סגי להתחייב מדין ערב.

וכתב בספר שפת החושן ח"א סי' מ"ד ס"ק ע' וסבור הייתי לומר דספיקו של הקול אליהו תלוי בהבנת המחייב הערב מה הוא, אם נאמר דהמחייב הערב דנחשב כאילו קיבל את המנה כיון שניתן בציוויו, י"ל דסגי בתן כדי להתחייב, דכמו דהלוה נהיה מחוייב בעצם הקבלת המעות אף דלא מפרש ואני מתחייב, כך הערב מתחייב כשנתן המלוה ע"פ דבריו המנה אף דלא פירש ואני ערב, דמשמעו מתחייב דכיון דנחשב כאילו קיבל הרי ממילא הוא מחוייב גם מבלי לפרש, אבל אם נאמר דחייב הערב הוא מכח בההיא הנאה, זה דבר צדדי שבא כתוצאה מנתינת הכסף, בזה יש לומר דבעינן שיפרש שרצונו ודעתו דבההיא הנאה היא חשובה לו ומכווין להתחייב על ידה, ולכן יש אומרים דבעינן שיאמר תן לו ואני ערב.

הודעה חשובה

בשבוע הבא א"ה

יצא גליון מורחב בעניני סיום הש"ס

כל מי שמעונין לברך את המגיד שיעור או בני המשפחה

יפנה למערכת 053-3166560

תגובות אפשר לשלוח

עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א רח' תכלת מודכי 15/4 רמת בית שמש

לבירורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560

מייל: m0533166560@gmail.com

פקס: 077-4448278

